

Omaishoito 2019

 Rauma

Inspecta Sertifiointi Oy

Mitä on omaishoidontuki?

Omaishoidon tuki

Omaishoidon tuki on lakisääteinen sosiaalipalvelu, jonka järjestämisestä kunnan tulee huolehtia määrärahojensa puitteissa. Palvelun myöntäminen perustuu kunnan harkintaan. Omaishoidon tukea koskeva lainsäädäntö uudistui 1.1.2006, jolloin tuli voimaan laki omaishoidon tuesta (937/2005, omaishoitolaki). Rauman kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunta on 1.2.2011 §32 vahvistanut omaishoidon tuen myöntämisperusteet. Tuki maksetaan kunnan talousarviossa annetun määrärahan puitteissa ja kohdennetaan eniten hoitoa ja huolenpitoa tarvitseville.

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, johon kuuluvat hoidettavalle annettavat tarvittavat palvelut sekä omaishoitajalle annettava hoitopalkkio, vapaa ja omaishoitoa tukevat palvelut, jotka määritellään hoidettavan kotona laadittavassa hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Uutta lainsäädännössä on se, että omaishoitajan tarve omaishoitoa tukeviin sosiaalihuollon palveluihin arvioidaan hoito- ja palvelusuunnitelmaa tehtäessä. Lain tarkoituksena on edistää hoidettavan edun mukaisen omaishoidon toteuttamista turvaamalla riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä hoidon jatkuvuus.

Omaishoidon tuen hakeminen

Omaishoidon tukea haetaan hoidettavana olevan henkilön kotikunnalta.

Omaishoidon tukea haetaan hakemuslomakkeella, johon liitetään lääkärinlausunto tai muu selvitys hoidettavan terveydentilasta. Omaishoidontukihakemuksen liitteenä on SUOSTUMUS-lomake, joka liittyy valtakunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuollon potilas- ja asiakastieto Kanta- arkiston käyttöön. Koska potilas- ja asiakastiedot ovat lain mukaan salassa pidettäviä, tarvitaan suostumus, jotta tarpeelliset asiakas- ja potilastiedot liikkuvat joustavasti hoitoon osallistuvien sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten välillä.

Omaishoidon tukea voidaan myöntää sekä pitkä- että lyhytaikaisen hoidon tarpeen perusteella. Jos kunta myöntää hoidettavalle omaishoidon tukea, kunta ja omaishoitaja tekevät toimeksiantosopimuksen omaishoidon tuesta. Omaishoitosopimuksen liitteenä on oltava hoito- ja palvelusuunnitelma, joka on laadittava yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa. Omaishoitajan on oltava hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö. Niin sanottu vierashoitaja ei voi toimia omaishoitajana.

Omaishoitosopimuksen tehnyt omaishoitaja ei ole työsopimuslain (55/2001) tarkoittamassa työsuhhteessa kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan, jolloin hoitajalla ei ole työsopimuksen mukaisia loma-, päiväraha-, työaika- ym. etuuksia. Omaishoitajan eläke-turvasta säädetään kunnallisessa eläkelaisissa (68-v. saakka). Kunnan on otettava tapaturmavakuutuslain (608/1948) 57 §:n 1 momentin mukainen vakuutus hoitajalle eli niin kutsutun vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen.

Jos palkkio korvataan osin rahana ja palvelusetelinä, vakuutusturvassa korvaus perustuu kuitenkin rahana maksettavan hoitopalkkion määrään. Jos palkkio korvataan kokonaan palvelusetelillä, omaishoidontuki ei kerrytä hoitajan eläkettä eikä hoitajalla ole vakuutusturvaa tapaturman varalta.

Tuen myöntämisedellytykset

Kunta voi myöntää omaishoidon tukea seuraavin perustein:

- henkilö tarvitsee alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi hoitoa kotioloissa
- hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla
- hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia
- omaishoito yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää
- hoidettavan koti on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva
- tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista

Omaishoidon tuen myöntämisedellytyksiä arvioidaan tarvittaessa kotikäynnin yhteydessä täyttämällä RaVa -arviointilomake, tekemällä tarvittaessa MMSE -muistitesti, haastattelemalla ja havainnoimalla hoito-olosuhteita ja -ympäristöä sekä täyttämällä hoito- ja palvelusuunnitelma. Päätöksenteossa on yli 65-vuotiaiden omaishoidon tuen myöntämisen kriteereissä käytössä ohjeellisena RaVa -toimintakykyä kuvaavat indeksit sekä Kelan myöntämät vammaistuki ja hoitotuki.

Hoitopalkkio v. 2019

Omaishoidon tukeen sisältyy aina rahana suoritettava hoitopalkkio, jonka asiakkaat voivat halutessaan kuitenkin vaihtaa kokonaan tai osan palveluihin palvelusetelillä. Hoitopalkkio määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Hoitopalkkio on v. 2019 vähintään 399,91 euroa kuukaudessa. Hoitopalkkio on kuitenkin vähintään 799,81 euroa kuukaudessa hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana, jos omaishoitaja joutuu jäämään lyhytaikaisesti pois töistä. Hoitajan esittämän erityisen syyn perusteella hoitopalkkio voidaan sopia säädettyjä vähimmäismääriä pienemmiksi. Laissa säädettyin edellytyksin hoitopalkkio voidaan sopia myös vähimmäismäärää pienemmäksi ja hoitopalkkiota voidaan korottaa tai laskea hoidettavan tilanteen muuttuessa.

Kunnat päättävät omaishoidon tuen maksuluokkien lukumääristä ja kriteereistä lain sallimissa rajoissa. Hoitopalkkioiden määriä tarkistetaan kalenterivuosittain kertoimella, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain (395/1961) 7 b §:n soveltamista varten. Omaishoidon tukea ei myönnetä, jos hoidettava asuu sosiaali- ja terveydenhuollon julkisessa tai yksityisessä toimintayksikössä.

Omaishoidon tuen palkkiota ei myöskään makseta takautuvasti, vaan sitä voidaan maksaa aikaisintaan hakemuskuukauden alusta.

Omaishoidon tuen palkkio maksetaan hoitajalle. Palvelusetelit taas myönnetään hoidettavalle. Tuki on veronalaista tuloa, josta kunta on velvollinen suorittamaan ennakonpidätyksen ja eläkevakuutusmaksun, mutta ei sosiaaliturvamaksua. Sen sijaan palveluseteli on hoidettavalle verotonta tuloa.

Hoitopalkkiot ja kriteerit 1.1.2019 lähtien

Soteva 11.12.2018 §264

1. Maksuluokka

399,91 €/kk

Hoidettava vaatii päivittäin runsaasti hoitoa, huolenpitoa tai ohjausta/valvontaa, mutta hoitotyö ei välttämättä sido hoitajaa kokopäiväisesti. Hoidettava voi olla lyhyehkön ajan päivästä yksin, mutta ei selviydy päivittäisistä toiminnoista ilman omaishoitajaa.

Alle 65-vuotiaat lisäksi: Hoidettava voi olla osan päivästä koulussa tai muussa toiminnassa.

2. Maksuluokka

479,84 €/kk

Hoidettava vaatii ympärivuorokautista hoitoa, huolenpitoa tai ohjausta/valvontaa päivittäisissä toiminnoissa. Hoitotyö sitoo pääsääntöisesti hoitajan kokopäiväisesti. Hoidettava ei kykene itsenäiseen asumiseen mutta voi sairaudestaan/vammastaan huolimatta mahdollisesti olla lyhyehkön ajan päivästä yksin. (Ohjeellinen RaVa-indeksi 2,5-2,8.)

Alle 65-vuotiaat lisäksi: Hoidettava voi olla osan päivästä koulussa tai muussa toiminnassa. Ei Ravaa.

3. Maksuluokka

666,44 €/kk

Hoidettava vaatii runsaasti ympärivuorokautista hoitoa, huolenpitoa ja jatkuvaa ohjausta/valvontaa. Hoitotyö sitoo hoitajan pääsääntöisesti ympärivuorokautisesti. Hoidettava ei kykene itsenäiseen asumiseen mutta voi sairaudestaan/vammastaan huolimatta mahdollisesti olla lyhyehkön ajan päivästä yksi. (Ohjeellinen RaVa-indeksi >2,8.)

Alle 65-vuotiaat lisäksi: Hoidettava voi olla osan päivästä koulussa tai muussa toiminnassa. Ei Ravaa.

4. Maksuluokka

799,81 €/kk

Hoidettava kuuluu hoidollisesti raskaaseen siirtymävaiheeseen, kyseessä voi olla esim. saattohoito tai siirtyminen laitoshoidosta kotiin. Tämä edellyttää, että hoidettava tarvitsee lyhytaikaisesti normaalia enemmän hoivaa ja huolenpitoa. Tätä palkkioluokkaa voidaan käyttää tilanteissa, jossa hoitaja on lyhytaikaisesti estynyt tekemään työtä tai päätoimista opiskelua.

5. Maksuluokka

1199,60 €/kk

Hoidettava vaatii erityisen runsasta ympärivuorokautista hoitoa, huolenpitoa ja jatkuvaa ohjausta/valvontaa. Hoitotyö sitoo hoitajan ympärivuorokautisesti. Tätä luokkaa käytetään erityistilanteissa. (Ohjeellinen RaVa-indeksi >3,3)

Maksuluokkaa alentavana tekijänä voi olla esim. hoitajan työssäkäyminen tai runsaat omaishoidon tukena annettava sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Omaishoidon tukea voidaan myöntää määräaikaisena tai toistaiseksi. Maksuluokka voi muuttua hoidettavuuden vaativuuden ja/tai sitovuuden muuttuessa. Omaishoidon palkkion voi halutessaan vaihtaa osittain tai kokonaan palveluseteliksi.

Omaishoidon tuen hoitopalkkio maksetaan tehdystä hoitotyöstä. Omaishoidon tukeen ei ole oikeutta mikäli avun tarve on pelkästään esimerkiksi ruoanlaitossa, siivouksessa ja asiainnissa kodin ulkopuolella. Tukea ei makseta, jos hoidettava on sairaalassa potilaana tai käy kotilomilla kotona sairaalasta. Omaishoidon tukea ei makseta, kun on kyse yhdessä asuvien henkilöiden kesken tapahtuvasta normaalista auttamisesta.

Omaishoidon tukea myönnetään myös palvelutaloihin, kun omaishoidontuen kriteerit täyttyvät. Omaishoito palvelutalossa tulee olla verrattavissa siihen, kun asiakas tarvitsee omaishoidon tuesta annetun lain 3 §:n 1 kohdan tarkoittamalla tavalla kotiolosuhteissa. Omaishoitajalla on kuitenkin päävastuu hoidettavan hoidosta. Omaishoitaja voi tarvittaessa ostaa omaishoidon palvelusetelillä tai/ja omakustanteisesti palveluja palvelutalosta. Omaishoidon tukea ei myönnetä kuitenkaan tehostettuun palveluasumiseen.

Päätöksentekijällä on oikeus poiketa edellä mainituista kriteereistä erittäin perustelluista syistä. Mikäli hoidettava saa muita kaupungin järjestämiä hoitopalveluja, hänet voidaan siirtää alempiin maksuluokkiin kuuluvaksi.

Omaishoidon tuen voi halutessaan vaihtaa osittain tai kokonaan palveluseteliksi. Palvelusetelin osuus ei kerrytä eläkettä eikä oikeuta vakuutusturvaan. Omaishoitaja/hoidettava voi palkkion jakaa rahan ja palvelujen kesken haluamallaan tavalla.

Omaishoidon tuen palvelusetelillä voi ostaa hoiva-, ateria-, siivous-, pyykki-, saattajapalvelua, sosiaalista kanssakäymistä edistävää palvelua sekä lyhytaikaista hoitoa palvelukodissa tai muussa hoitoyhteisössä yksityisiltä palveluntuottajilta. Omaishoidon tuen palvelusetelillä ei voi ostaa sairaanhoidollisia palveluja, kampaamopalveluja, kuljetuspalvelua eikä kodin remontointipalveluja. Palvelusetelillä ostetuista palveluista ei ole mahdollisuus saada verovähennystä verottajalta.

Palvelusetelissä näkyy sen arvo ja voimassaoloaika. Omaishoidon palveluseteli on keltainen A4 kokoinen lomake, jonka alareunassa on viivakoodi. Palvelusetelipäätöksen saatuaan asiakas solmii myös itse sopimuksen palveluntuottajan kanssa. Asiakkaalla on oikeus kieltäytyä palvelusetelillä järjestetyistä palveluista, mutta toisaalta asiakkaalla ei ole subjektiivista oikeutta vaatia palveluseteliä.

Tiedustelut:

Yli 65-vuotiaiden omaishoidon tuen myöntämiskriteerit
omaishoidon palveluvastaavat

Kristiina Salvi (pohjoinen alue)

puh. 044 793 3366

Kerttu Hakonen (eteläinen alue)

puh. 040 172 9525

os. Sosiaali- ja terveystoimiala/vanhuspalvelut, Steniuksenkatu 6, 26100 Rauma

Alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuki, kehitysvammaisten omaishoidon tuki

Hakemukset ja päätökset asiakkaan sukunimen mukaan

A-K sosiaalityöntekijä

puh. 044 793 3377

L-Re sosiaalityöntekijä

puh. 044 793 3335

Ri-Ö sosiaalityöntekijä

puh. 044 793 3540

os. Sosiaali- ja terveystoimiala/vammaispalvelu, Kalliokatu 1, 26100 Rauma